WYDANIE WIECZORNE.

„GŁOS NARODU" Wychodzi dwa razy dziennie. Cena 4 halerze. Wychodzi dwa razy dziennie. „GŁOS NARODU"

Wychodzi dwa razy dziennie o godz. 12-ej w południe i o godzinie 6-tej wieczorem.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie 2 kor. 70 hal., kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. 2 w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za jednorazową wysyłkę dziennie dopłaca się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu: 40 hal.

GŁOS NARODU

Dziennik założony w r. 1892 przez JOZEFA ROGOSZA.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Osobna prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w miejscu z odnoszeniem do domu 1 koronę.

Numer połudn. 10 hal wieczorny 4 hal. Listy pieniężne przekazy na prenumeratę i inseraty franco do Administracji „Głosu Narodu". Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyj przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie Monarchji i w państwie niemieckiem. — Reklamacye nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisy Redakcya nie zwraca. AdresRed.: Ul. św. Krzyża l. 7. Adres tel. „Głosu Narodu" Kraków, Tel. Nr. 190.

Nr. 136 Kraków, sobota 21 marca 1908 r. ROK XVI.

Nowy gwałt.

Uchwalony w komisyi parlamentu niemieckiego paragraf 7 ustawy o stowarzyszeniach, zwrócony wyłącznie przeciwko Polakom ma następujące brzmienie.

„Rozprawy na zebraniach publicznych prowadzone być winny w języku niemieckim. Przepis ten stosowanym nie będzie: do kongresów międzynarodowych, jak również do zebrań przedwyborczych, tak do parlamentu, jak i do ciał ustawodawczych państw związkowych i to od czasu ogłoszenia dnia wyborów, aż do przeprowadzenia ich. Rządy poszczególnych państw regulują dalsze możliwe wyjątki. W tych dzielnicach jednakże, w których w czasie zaprowadzenia niniejszej ustawy zamieszkuje dawno osiadła ludność mówiąca nieniemieckiem językiem, o ile ta według ostatnich spisów przewyższa 60 procent całej ludności, dozwolonem jej jest przez lat 20 od chwili prawomocności niniejszej ustawy używanie nieniemieckiego języka na zebraniach, skoro zwołujący takie zebranie publiczne conajmniej na trzy razy 24 godziny przed rozpoczęciem doniesie władzy policyjnej, że rozprawy prowadzone będą nie w niemieckim języku i w jakim. Policya winna natychmiast wydać poświadczenie zameldowania. Jako dzielnice rozumie się okręgi niższych władz administracyjnych. Dalej, o ile ustawodawstwo państw poszczególnych nic innego nie postanowi, dozwolone są wyjątki na mocy pozwolenia władz poszczególnych państw."

Haniebne odstępstwo wolnomyślnych, motywował „demokrata" Payer takiemi argumentami: To, co robimy, wydaje nam się mniejszem złem. W razie nieprzyjścia do skutku ustawy, Polacy narażeni byliby na jeszcze gorsze przepisy. Są na świecie idealne rządy, respektujące prawa innych narodów, lecz pruski rząd takim rządem nie jest, a ponieważ to wiemy i ponieważ Polaków chcemy zasłonić przed gorszemi rzeczami, zgodziliśmy się z ciężkiem sercem na ustawę..."

Przerażająca obłuda bije z każdego wyrazu tej pomnikowej deklaracji.

Podług statystyki sporządzonej w Kole polskiem, odniosłoby się prawo korzystania z języka polskiego na zebraniach przez lat 20:

w W. Ks. Pozn. z 42 powiatów tylko w 26
w Prusach Zach. z 37 powiatów tylko w 6
na Śląsku z 20 powiatów tylko w 13.

Znowu zatem żydostwo giełdziarskie przechyliło szalę na naszą niekorzyść. Nie ulega bowiem wątpliwości, że zdrada „wolnomyślnych" jest kompensatą za ustawę giełdową...

Kronika.

PRECZ Z TOWAREM PRUSKIM! KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków, d. 19 marca 1908 r.

— DOWOZ MLEKA do KRAKOWA. Magistrat krakowski ogłasza: Ze względu na pomyślny stan zdrowia zwierząt racicowych na pograniczu po stronie rosyjskiej, namiestnictwo zniosło swe zarządzenie z 6 stycznia 1908 roku, którem zakazano wprowadzania mleka surowego (słodkiego, kwaśnego, maślanki) i serwatki z państwa rosyjskiego do Galicji przez ekspozyturę urzędu cłowego w Cle. Zarządzenie to weszło w wykonanie z dniem 4 marca b. r.

— OSTANI DZIEŃ ZIMY przeminął przy prześlicznej pogodzie. Ciepło dochodziło do 10 stopni C., a lekki wietrzyk zachodni nie wpływając ujemnie na pogodę, osuszył z resztek błota nawet pozbawione bruku gościńce. Wnosić więc możemy, że dzień jutrzejszy, pierwszy wiosenny, przyniesie nam pogodę prawdziwie wiosenną.

KOMISJA WODOCIĄGOWA na posiedzeniu odbytem w dniu wczorajszym pod przewodnictwem II. wiceprezydenta Sarego, postanowiła cofnąć rekurs od orzeczenia Namiestnictwa, określającego sposób wykonania t. zw. „syfonu", tj. skrzyżowania głównego rurociągu z przełożonem korytem Rudawy pod warunkiem oddania gminie miasta Krakowa wykonania robót wodociągowych za ryczałtowem wynagrodzeniem.

Sprawozdanie Zarządu wodociągowego w sprawie zastosowania ropy jako środka opałowego w Bielanach, przyjęła komisja wodociągowa do wiadomości, twierdziła atoli, że na razie zastosowanie to byłoby kosztowniejsze od opalania węglem

Sprawozdanie rachunkowe z kosztów budowy rurociągu na Grzegórzkach komisja przyjęła do wiadomości.

— DZIEWIĄTA POGADANKA PEDAGOGICZNA odbędzie się staraniem sekcji odczytowej „Ogniska" nauczycielskiego krakowskiego w auli I szkoły realnej (ul. Studencka 12, II p.) w niedzielę dnia 22 b. m. o godz. 4 po południu na temat: „O kształceniu charakteru". Referentem będzie prof. p. Oswald Callier. Wstęp bezpłatny.

— POUFNE NARADY KRAWCÓW. Otrzymujemy następujące pismo: W niedzielę 22 t. m. o godz. 5 po południu w „Domu robotniczym" (przy ul. św. Tomasza 37) odbędzie się poufne zebranie krawców z pracowni „Związek katolickich krawców" z następującym porządkiem dziennym. 1. Podpisanie cennika, 2. dyskusja.

Uprasza się kolegów interesowanych o liczne pojawienie się.

Komitet.

— OSZUSTWA ŻYDOWSKIE. Na jakie sposoby biorą się żydzi, aby odbyć podróż koleją, jeżeli nie za darmo, to przynajmniej za najniższą cenę,—pisaliśmy przed niedawnym czasem. Na nowy jednak pomysł wpadł jakiś żyd z Mielca. Oto załatwiając swe interesa, jeździł koleją w mundurze nadstrażnika skarbowego, ci bowiem płacą za bilet kolejowy połowę ceny. Nie długo jednak cieszył się dowcipny żydziak swym wynalazkiem, albowiem już po kilku dniach, w drodze z Tarnowa do Mielca został wezwany przez rewizora kolejowego do okazania legitymacji, a gdy tego uczynić nie mógł, zmuszono go do zapłacenia kary, no i wreszcie oddano w ręce żandarma.

POWSZECHNE WYKŁADY UNIWERSYTECKIE w KRAKOWIE.

(w auli I. Szkoły realnej przy ul. Studenckiej).

Od poniedziałku d. 23 do piątku d. 27 marca, codziennie: Stefan Natanson: O Bismarku.

Na prowincji, w niedzielę d. 22 marca:

Bochnia: Radca szkolny dr. Czesław Pieniążek: Dante i jego komedja Boska (sala kasynowa)

Jasło: Prof. Jan Walczak: O najnowszych zjawiskach elektro-chemicznych (sala »Sokoła« godz. 5)

Nowy Sącz: Prof. Jan Magiera: O odrodzeniu Czech w XIX wieku (sala Towarzystwa kasynowego, g. 5)

Rzeszów: Prof. Jan Pęckowski: Polska i Krzyżacy (sala »Sokoła« g. 4)

Tarnów: Prof. Piotr Jaworek: O towarzystwie literackim Przyjaciół Polski w Londynie (sala kasynowa g. 5)

Wadowice: Prof. Jan Pollner: O telegrafie bez drutu, z demonstracjami (sala »Sokoła g. 5)

Wieliczka: Prof. dr. Stanisław Turowski: O Stefanie Zeromskim (sala teatralna g. 5)

Zator. Dr. Zdzisław Jachimecki: O Ryszardzie Wagnerze (sala Rady miejskiej, g 5.)

— KRZYŻ BŁOGOSŁAWIEŃSTWA PAPIEŻA. Na mocy reskryptu papieskiego, został z powodu pięćdziesięcioletniego kapłańskiego jubileuszu Papieża Piusa X. wykonanym krzyż, który jako pozostający znak łączności całego katolickiego świata z wspólnym Ojcem i Pasterzem dla wszystkich katolickich księży i wiernych całego świata jest przeznaczonym. Krzyż ten nosi się na białożółtej wstążce na piersiach. Na jednej stronie krzyża znajduje się portret Jego Świątobliwości wykonany w płaskorzeźbie, a na drugiej jest umieszczone błogosławieństwo przez Papieża osobiście ułożone. To błogosławieństwo jest tym wszystkim udzielone, którzy ten krzyż posiadać będą. Wszyscy kardynałowie otrzymają od Ojca świętego w darze ten krzyż błogosławieństwa przy sposobności, w bieżącym roku odbywających się uroczystości jubileuszowych. Do wykonania tego krzyża postał powołany wiedeński kameralny medalionista prof. Marschall. Krzyże błogosławieństwa zostały wydane przez Central biuro sprzedaży, Karol Ortner, Wiedeń IV. Wiedner Haupstr. 10 (Freihaus), i są do nabycia we wszystkich sklepach artystycznych i dewocyjnych przedmiotów.

— ZAWIESZENIE „GAZETY CODZIENNEJ". Z rozporządzenia jenerał-gubernatora warszawskiego zawieszono „Gazetę Codzienną", organ narodowej demokracji. „Gazeta Codzienna" wychodziła w Warszawie na miejsce „Gazety Polskiej", również zamkniętej z rozkazu władz administracyjnych.

— POJEDYNEK BOHATERÓW PORT ARTURSKICH. O odbytym w Petersburgu pojedynku jen. Foka z jen. Smirnowem donoszą następujące szczegóły. Pojedynek odbył się w manężu oficerskim. Sekundantami Foka byli: Paryszkiewicz i kapitan Schultz, a Smirnowa kapitan Keido i porucznik floty Podgórski. Obecni byli oficerowie, lekarze, a nawet damy.

Smirnow strzelał 3 razy, Fok 4 razy. Smirnow został zraniony w prawe biodro i odwieziony do lazaretu, gdzie odwiedzili go liczni jenerałowie i oficerowie. Krążą pogłoski, iż Fok został wyzwany na pojedynek przez jenerała Gorbatowskiego i jakoby już podano prośbę o zezwolenie na odbycie tego pojedynku do władzy wojskowej.

— PRUSKIE SKANDALE. Jak donoszą z Berlina, książę Joachim Albrecht pruski, drugi syn zmarłego księcia Alberta, regenta Brunszwiku, musiał wystąpić z armii bez prawa noszenia munduru a to z powodu swego stosunku z baronową Liebenberg Sulzer. Romans ten ciągnie się już dawno. Przed półtora rokiem głośna była historja pozornego małżeństwa panny Sulzer, wówczas aktorki teatrzyku Trianon w Berlinie, z baronem Liebenberg, który za udzielenie swego nazwiska miał otrzymać wynagrodzenie pieniężne. Toczył się nawet następnie skandaliczny proces o wysokość tego wynagrodzenia. Cesarz Wilhelm chcąc ostatecznie skandalowi koniec położyć, zwłaszcza, gdy książe Joachim Albrecht objawiał chęć poślubienia pani Liebenberg Sulzer, która w tym celu rozpoczęła kroki rozwodowe, wysłał księcia na rok do kolonii afrykańskiej. Lecz i pod skwarnem niebem afrykańskiem nie wywietrzała księciu z głowy miłość do pani Liebenberg Sulzer. Powrócił niedawno do Berlina, a gdy natychmiast nawiązał dawny romans i gdy się zbytnio afiszował cesarz zmusił go do złożenia stopnia oficerskiego. Książe Joachim Albrecht wyjeżdża za granicę, gdzie wraz z panią swego serca żyć będzie jako człowiek prywatny.

— MAŁŻEŃSTWO ks. ABRUZZÓW. Jak donoszą z Nowego Jorku, w tych dniach mają odbyć się tam zaręczyny ks. Abruzzów z córką milionera nowojorskiego, panną Alkins. Ludwik ks. Abruzzów kapitan fregaty, dowódca jednej z dywizji włoskiej eskadry morza Śródziemnego, ur. się w Madrycie dn. 29 stycznia 1879 r., jako syn Amadeusza ks. Aosty, króla Hiszpanii od 4 grudnia 1870 r., do 11 lutego 1973 r. i małżonki jegoMarji z domu dal Pozzo della Cisterna. Książęjest bratem stryjecznym obecnego króla włoskiego Wiktora Emanuela.

Telegramy.

ZDROWIE CESARZA.

WIEDEŃ. Stan zdrowia cesarza dziś bezwarunkowo lepszy. Wszystko przemawia za tem, że katar ustępuje. Ogółem stan monarchy jest taki, że oczekiwany jest zupełny powrót do zdrowia i zniknięcie kataru w krótkim czasie. Dziś rano załatwiał cesarz akta, poczem wysłuchał relacji.

Z KOMISYI BUDŻETODEJ.

WIEDEŃ. W komisyi budżetowej w dalszym ciągu obrad nad tytułem popierania przemysłu drobnego, od czego zależnem jest zwołmysłu zapytał pos. Mastalka minister handlu co słychać ze sprawą przybocznej rady dla przenie tej rady i załatwienie kwestji handlu piwem flaszkowem.

Poseł Głąbiński powitał z zadowoleniem, że ministerstwo przystępuje do tworzenia instytutów krajowych we wszystkich krajach przez co uczynionym został poważny krok na polu zastosowania służby popierania przemysłu do stosunków krajowych i potrzeb. Mowca oświadcza, że jest rzeczą pożądaną aby do instytutów krajowych przydano przyboczne rady przemysłowe krajowe.

Minister handlu Fiedler reagował na rezolucje postawione w ciągu dyskusyi i wyraził nadzieję, że przez większe dotowanie państwowych środków dla popierania przemysłu będzie mogła być zwiększoną także i państwowa subwencya na popieranie przemysłów krajowych.

Po przemowie pos. Kolischera obrady przerwano do godziny 3 popoł.

PROCES SIENKIEWICZA.

WIEDEŃ. Sienkiewicz nadesłał obrońcy swemu drugą depeszę, domagającą się usilnie odłożenia procesu, wytoczonego mu przez studentów ruskich, chciałby bowiem koniecznie stanąć przed sądem osobiście. Podobno prezes sądu obiecał prywatnie obrońcy, że sprawę odłoży.

MIANOWANIE.

WIEDEŃ. »Wiener Ztg« donosi: minister oświaty nadał emerytowanemu starszemu nauczycielowi szkoły ludowej w Rybotyczach, Szczepanowi Boberskiemu tytuł dyrektora.

STRZELANINA w ŁODZI.

WARSZAWA. Z Łodzi donoszą: Wczoraj na ulicy Błotnej policjant chciał zatrzymać pewnego robotnika, a gdy ten się nazawołanie policjanta nie zatrzymał, patrol, towarzyszący policjantowi dał salwę i zabił go na miejscu.

O godz. 1-ej w nocy na Bałutach patrol zauważył jakiegoś człowieka, który usiłował okraść podróżnego, jadącego dorożką. Żołnierze w pogoni za uciekającym złodziejem dali kilka strzałów karabinowych, którymi położyli go trupem.

SPRAWA FLOTY ROSYJSKIEJ.

PETERSBURG. Uchwały komisji obrony państwowej, odmawiające 300 miljonowego kredytu na odbudowę floty wojennej brzmią, jak następuje:

1) uznać potrzebę floty dla odpowiedniej obrony państwa;

2) uznać, że odpowiednie i celowe utworzenie floty jest możliwe tylko po gruntownej reorganizacyi zarządu pod warunkiem zatwierdzenia w drodze prawodawczej programu finansowego

3) kredyty na budowę okrętów linjowych na rok 1908 odrzucić.

4) kredyty na ukończenie już rozpoczętych okrętów, oraz wszystkie kredyty na artylerję i

5) kredyty na budowę torpedowców i łodzi podwodnych, zatwierdzono.

O PROPAGANDĘ WŚRÓD PRAWOSŁAWNYCH.

PETERSBURG. Komisja parlamentarna do spraw wyznaniowych większością 14 przeciwko 13 uznała za dopuszczalną propagandę wyznań obcych wśród ludności prawosławnej. Uchwała ta jest dla opinji tutejszej prawdziwą niespodzianką.

POJEDYNEK STESSLA z NIEBOGATOWEM.

PETERSBURG. Według krążących tu pogłosek, niebawem w twierdzy Petropawłowskiej odbędzie się pojedynek pomiędzy Stesslem a Niebogatowem.

SKAŁŁON w PETERSBURGU.

PETERSBURG. Przybyli tu jenerał-gubernator warszawski Skałłon i dyrektor kancelarji jenerał-gubernatora szambelan Jaczewski.

PODRÓŻ BUŁG. PARY KSIĄŻĘCEJ

BUKARESZT. Księstwo bułgarscy przybyli tutaj wczoraj wieczorem i byli na obiedzie familijnym w pałacu królewskim. Dzisiaj odbędzie się na cześć księstwa śniadanie w pałacu Cotroceni, zaś wieczorem obiad galowy u dworu.

GROŹBA LOKAUTU w PARYŻU.

PARYZ. Na bankiecie przemysłowców, prezydent syndykatu przemysłu budowlanego Soyle, wygłosił do ministra handlu mowę, w której prosił o ochronę przeciw ogólnemu Związkowi robotniczemu. Związek przez podjudzanie do strejku, wstrzymał już od roku czynność budowlaną. Jeżeli przedsiębiorcy będą nadal tak traktowani przez robotników, którzy idą na oślep za rewolucyjnym związkiem robotniczym, w początkach przyszłego miesiąca, przedsiębiorcy będą zmuszeni ogłosić lokaut.

Minister odpowiedział, że istotnie uważa za konieczne wystąpić przeciw działalności związku robotniczego.

»Echo de Paris« donosi, że gdy przedsiębiorcy spełnią swą pogróżkę, w Paryżu i okolicy znajdzie się przeszło 200.000 robotników bez zajęcia.

PROFESOR MIERZEJEWSKI.

PARYŻ. Zakończył tu życie profesor uniwersytetu petersburskiego, śp. dr. Jan Mierzejewski. (Dr. Jan Lucjan Mierzejewski, głośny psychjatra urodził się 1839 roku w Krakowskiem, nauki gimnazyalne kończył w Lublinie, medycynę studjował w Petersburgu oraz w kilku klinikach zagranicznych. W 1876 roku, po ustąpieniu prof. Balińskiego, został docentem, a w 1877 roku profesorem chorób umysłowych i nerwowych, tudzież dyrektorem kliniki psychjatrycznej w akademji lekarskiej w Petersburgu. W pismach lekarskich polskich, rosyjskich i niemieckich zamieścił znaczną liczbę rozpraw z dziedziny psychjatrji i anatomji patologicznej. Przyp. red.)

KURSA WIEDENSKIE.

Wiedeń, dnia 16. III. 1908.

	k. h.		k. h.
Akc. au. Z. kred.	642 25	Gal. karp. Tow. naft	— —
Węg. zakł. kred.	768 50	Oblig. węg. indemiz.	9808 —
Anglobanku	303 —	Renta majowa	97 95
Unionbanku	555 50	Austr. renta kor.	514 —
Länderbanku	421 25	Węg. " "	94 45
Bankvereinu	538 —	5% l. listy t. kr. ziem.	94 70
Bodenkredit	1077 —	4% " Banku h.	94 75
Gal. Banku hipot.	— —	4½% " " "	100 —
Kolei państwow.	671 50	5% " " "	11 50
" połudn.	148 50	4% " " kraj.	94 75
" Elbethal	424 50	4½% " " "	100 69
" Północnej	5310 —	4% Gal. Obl. prop.	[illegible] 50
" Czerniow.	570 —	4% Gal. poż. k. z 189	98 10
Alpiny	659 25	4% Poż. m. Lwowa	95 —
Rima Muranyi	538 50	Losy tureckie	188 —
Prask. Tow. żelaz.	2859 —	Marki	117 68
Fabryka broni	263 50	Ruble	251 50
Tureckie tytun.	406 —	Rosyjskie pap.	91 60

Wydawca i redaktor odpowiedzialny dr. Antoni Beaupre. Drukarnia „Głosu Narodu“ w Krakowie pod zarządem Stanisława Tomaszewskiego.